

УКРАЇНЬСЬКА АСОЦІАЦІЯ ВИКЛАДАЧІВ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ТВОРЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ "СОНЯШНИК"

Ковбасенко Ю. І. Посібник для моніторингу предметних і міжпредметних компетенцій учасників Міжнародних інтелектуальних змагань зі світової та української літератури «Sunflower-2018»: 10-11 класи. – Харків: ТО «Соняшник», 2018. – 20 с. (ISBN 978-966-97695-9-6)

Схвалено:

- Міністерством освіти і науки України (лист 1/9-679 від 08.12.2017);
- кафедрою світової літератури Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка (протокол № 2 від 03.10.2018 р.).



Sunflower

Цей тестовий зшиток належить

10-11
класи

код закладу

код учня

ЗАВДАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ГРИ ЗІ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ "SUNFLOWER"

gra-sunflower.com.ua

2018

1 бал

1. Розгляньте обкладинку аудіокниги. Хто є автором уміщеного в ній твору?

- а) Оноре де Бальзак
- б) Оскар Уайльд
- в) Джеймс Джойс
- г) Бертольт Брехт
- д) Милорад Павич



2. Латинському прислів'ю «**Aurora musis amica**» («*Аврора – подруга Муз*») близьке за змістом

- а) англійське «The early bird catches the worm»
(дослівно «*Рання пташка ловить хробачка*»)
- б) іспанське «Amigo cabal, tesoro ideal»
(дослівно «*Вірний приятель – найбільший скарб*»)
- в) німецьке «Keine Rose ohne Dornen»
(дослівно «*Немає троянди без шипів*»)
- г) французьке «Pour être belle il faut souffrir»
(дослівно «*Щоб бути красивим, треба страждати*»)
- д) польське «Dzieło mistrza chwali»
(дослівно «*Справа майстра величає*»)

3. Розгляньте зображення реверсу монети. Вона присвячена головному героєві твору

- а) «Червоне і чорне»
- б) «П'ятнадцятирічний капітан»



- в)** «Собор Паризької Богоматері»
- г)** «Злочин і кара»
- д)** «Убити пересмішника»

4. Оберіть рядок, де в заголовку твору вказано його реальний жанр

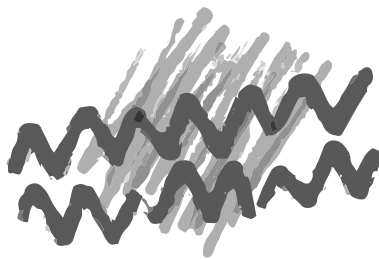
- а)** «Альпійська балада» Василя Бикова
- б)** «Різдвяна пісня в прозі» Чарльза Діккенса
- в)** «Лісова пісня» Лесі Українки
- г)** «Людська комедія» Оноре де Бальзака
- д)** «Оповідання про Шерлока Холмса» Артура Конан Дойла

5. До кого з письменників (і з приводу якого його твору) звернена епіграма Миколи Некрасова: *«...довів ти із терпінням і талантом, / Що жінці вже не слід «гуляти»/ Ні з камер-юнкером, ні з флігель-ад'ютантом, / Коли вона дружина й мати»?*

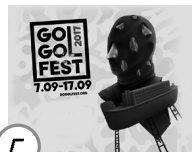
- а)** Олександр Пушкін («Євгеній Онегін»)
- б)** Михайло Лермонтов («Прощай, немитая Росіє»)
- в)** Федір Достоєвський («Злочин і кара»)
- г)** Микола Гоголь («Тарас Бульба»)
- д)** Лев Толстой («Анна Кареніна»)

6. Цьому персонажу у світовій літературі давали різні імена: князь Тьми, Асмодей, Люцифер та ін. А як його назвав автор роману «Майстер і Маргарита»?

- а)** Коров'єв
- б)** Бегемот
- в)** Азazelло
- г)** Понтій Пилат
- д)** Воланд



7. Розгляньте логотипи. Який із-поміж них НЕ МАЄ стосунку до літератури?



8. Прочитайте назви літературних творів. Правильно розтлумачено виділене слово в усіх рядках, ОКРІМ

а) «Ельдорадо» Едгара По (міфічна країна, повна золота та коштовного каміння)

б) «Інфанта» Миколи Вороного (принцеса)

в) «Пан» Кнута Гамсуна (грецький бог несправедливої війни)

г) «Гайдамаки» Тараса Шевченка (повстанці, бунтарі, розбійники)

д) «Алхімік» Паоло Коельо (середньовічний учений, що шукав «філософський камінь», за допомогою якого можна було б перетворити прості метали на золото, срібло та лікувати хвороби)

9. Рядки поезії Максима Рильського

По довгім плаванні вернувши в отчий дім,

Ти сів між дітками, щоб розказати їм

Про дальні береги та про чудні народи.

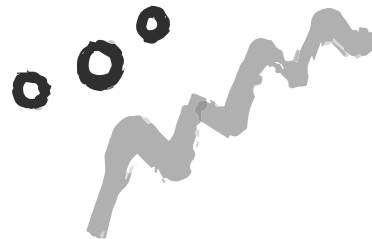
Ще й слова не сказав, – а вже багряні води

В очах їм мерехтять...

Що ж ти розкажеш їм? Хіба вони те знають,

Як у солодкім сні дрімає лотофаг,

Як вабить спів сирен в запінених валах,



Як чорний Поліфем в страшній своїй печері
Хапає мандрівців для дикої вечері?

є літературним відлунням твору

- а)** «Іліада» **б)** «Гамлет» **в)** «Одіссея»
г) «Прометей закутий» **д)** «Божественна комедія»

10. Кого з діячів античної культури Данте Аліг'єрі зробив персонажем своєї «Божественної комедії»?

- а)** Уголіно **б)** Вергілія **в)** Гомера **г)** Беатріче
д) Бертрана де Борна

11. «... зрадив справжній прогрес, коли зрікся; він покинув людей напризволяще. Астрономія стала знову лише однією зі спеціальностей, галуззю вчених, аполітичною, ізольованою. Церква відокремилася від проблем землі, зміцнила своє панування й охоче визнала згодом нові рішення», – так автор характеризував героя свого твору. Статуя цього персонажа позначена літерою



а

Джованні
Боккаччо



б

Галілео
Галілей



в

Мікеланджело
Буонарроті



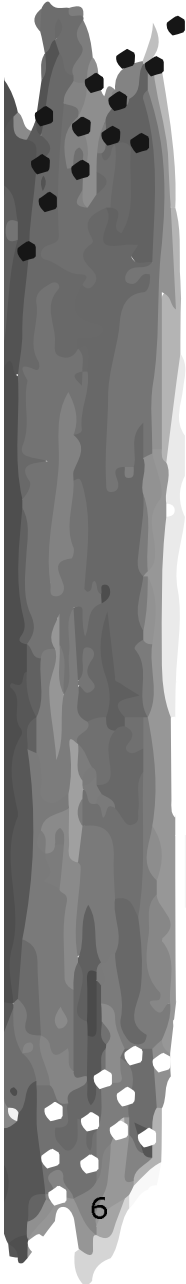
г

Данте
Аліг'єрі



д

Нікколо
Пізано



12. Цьому ірландському дотепнику, «принцу парадоксів», належать блискучі афоризми, наприклад, «Любов до самого себе – це початок роману тривалістю на все життя», «В Англії з Америкою все однакове, окрім, звісно, мови» або «Я не настільки молодий, аби знати все». Ідеться про

- а)** Вальтера Скотта
- б)** Даніеля Дефо
- в)** Роберта Льюїса Стівенсона
- г)** Чарльза Діккенса
- д)** Оскара Уайльда



13. Прочитайте наведені нижче фрагменти й виберіть анотацію детективу.

- а)** ... Побачивши обличчя молодої панночки, бурсак стрепенувся – це було обличчя відьми, з якою він уже зустрічався! Тоді Хома зміг скинути її чари. Але не тепер...
- б)** ...Тут літо і зима тривають по кілька років, з півночі наступають загадкові вороги, а вельможні родини ведуть ненастанну війну за престол Семи Королівств...
- в)** ...Америка, початок 20-х років ХХ століття, час «сухого закону» і гангстерських розбірок. Джей Гетсбі створив себе за рецептами американської моралі, але попри все – він самотній...
- г)** ...Після смерті братів Маруся очолила повстанський загін. Вона була вродливою і небезпечною, не шкодувала ворогів і визволяла своїх людей, ризикуючи життям. Уміла любити й ненавидіти. Та чи врятує її коханий Мирон від помсти більшовиків?
- д)** ...Десятеро незнайомих опинилися на острові: усі отримали запрошення приїхати сюди. Однак не розуміють, хто і для чого їх викликав... Згодом... зі столу, на якому стояло десять статуеток, зникає одна. Хто за цим стоїть?

14. Прочитайте назви класичних балетів. Який із них є «зайвим» у переліку?

- а) «Лебедине озеро» Петра Чайковського
- б) «Ромео і Джульєтта» Сергія Прокоф'єва
- в) «Лісова пісня» Михайла Скорульського
- г) «Бахчисарайський фонтан» Бориса Асаф'єва
- д) «Сойчине крило» Анатолія Кос-Анатольського

15. Розгляньте ліvreї літаків різних авіакомпаній світу. Яка з цих ліvreй пов'язана з літературою?



а) Norwegian Airlines



б) Hawaiian Airlines



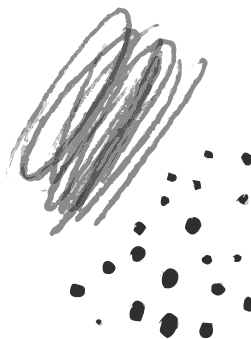
в) Ernest Airlines



г) Dragonair



д) Alaska Airlines



З бали

Прочитайте твір іспанського поета Федеріко Гарсії Лорки з циклу «Шість поезій по-галісійськи» в перекладі видатного українського перекладача Миколи Лукаша. З приводу цієї збірки та її перекладів точилася неабияка дискусія. Ознайомтеся з фрагментами цієї дискусії й виконайте завдання 16–20.

ТАНЧИК МІСЯЦЯ НАД САНТЬЯГО

*Ади, фраїр, ади, білий,
весь од студіни заціп!
Не, то місяць танцує
над подвір'єм мерлеців.
Почорніло єму тіло
десь від тіний і вовків.
То танцує, мамо, місяць
над подвір'єм мерлеців.
Хто ранит лоша камінне
та при самій брамі снів?
Ой то ж місяць! То місяць
над подвір'єм мерлеців!
Хто то в шиби мої сірі
хмарні очі затопив?
Ой то ж місяць! То місяць
над подвір'єм мерлеців!*

*Най помру у себе в ліжку,
марячи про злотоцвіт.
То танцує, мамо, місяць
над подвір'єм мерлеців.
Доню, доню, я од вітру
побіліла-м на лиці!
То ж не вітер — смутен місяць
над подвір'єм мерлеців.
Хто то риче, хто лелече,
мов великий жальний віл?
Ой то місяць, мамо, місяць
над подвір'єм мерлеців.
Ой то ж місяць, мамо, місяць
в дерезовому вінці,
все танцує, все танцує
над подвір'єм мерлеців!*


Галісія – дощовий горбистий край на північному заході Іспанії з окремою своєрідною мовою. Батьківщина визначної школи ліричної поезії XIV століття. На початку XX століття Галісія переживала літературне відродження. Гарсія Лорка бував у Галісії чотири рази. Як вірші збірки виявилися написаними по-галісійськи, лишається предметом дискусій. За однією з версій, Лорка спеціально вивчив галісійську, бо вважав, що поезія набагато виразніше звучить саме цією мовою. Поет ніби «тікає» в чужу мову, не дуже на той час унормовану, і може максимально виявляти авторський хист, творячи і поезію, і власне мову.

Гарсія Лорка окремі вірші писав стилізовані під галісійську мову, хоча не просто галісійською, якою твориться література, це мало ще відтінок дуже вдалої стилізації. А Лукаш вдало стилізував ці переклади не під якийсь конкретний діалект, а під узагальнений образ західноукраїнської говірки, який склався в уяві багатьох посполитих читачів саме з Великої України.

За Максимом Стріхою

– Вірші Гарсії Лорки в перекладах Миколи Лукаша, особливо незвично відтворені жвавою говіркою Карпат «Шість поезій по-галісійськи», глибоко вразили. Гарсія Лорка, віртуозно відтворений Лукашем, пронісся Україною, поневоленою комуністичним режимом, свіжим і навальним буревієм у тодішній затхлій атмосфері тотального контролю душ, і ми сприймали це як тріумф та новітню звитягу відродженої української стихії.

– А от Микола Бажан каже, що це більше Федькович, аніж Гарсія Лорка.



– Певен, що шановний поет помиляється. Лукаш справді сказав незнане в українському перекладацтві слово, автентично відтворивши по-українськи лірику іспанського самородка.

За Всеволодом Ткаченком

Робити такі переклади – це так, як купувати автомобіль на те, щоб пізніше причепити до нього дишло і тягнути волами!

Зі статті Юрія Тарнавського «Під тихими олівами, або Вареники замість гітар»

Тарнавський закидає Лукашеві в перекладах Гарсії Лорки відхилення від дослівної передачі оригіналу. І все ж я вважаю, що Лукашеві (як Юпітерові з латинської примовки) вільно це робити, бо це той випадок, коли для письменника українська мова може бути більш або менш загальною рамою для власної мови. Цілком власна вона й є в Лукаша, а не «перелицьована».

За Іваном Кошелівцем

16. Прочитайте твердження й зробіть висновки щодо їхньої справедливості.

I. Федеріко Гарсія Лорка став основоположником галісійської літератури ХХ століття.

II. Микола Лукаш переклав поезії Федеріко Гарсії Лорки лемківською говіркою.

III. Юрій Тарнавський дорікав Миколі Лукашеві штучною «українізацією» творів Лорки.

- а)** справедливим є лише твердження I
- б)** справедливим є лише твердження II
- в)** справедливим є лише твердження III
- г)** справедливими є твердження I та II
- д)** справедливими є всі три твердження



17. Прочитайте фрагмент діалогу головних героїв повісті Михайла Коцюбинського «Тіні забутих предків».

- Любчику Іванку! Ци будемо в парі усе?

- Єк Бог даст, моє солодашко.

- Ой, ні! Велику пізьму має у серці стариня наша. Не набутися нам...

- Я не требую їхнею згодою. Най що хоче роб'є, а ти будеш моєю.

- Ой мой-мой! Шо ти говориш...

- Шо чуєш, душко.

Прочитайте висловлення.

Як Гарсія Лорка не володів досконало галісійською мовою, так і для Коцюбинського гуцульський говір не був рідним, але обидва автори [...], витворивши особливе художнє явище.

Замість [...] у висловленні має стояти фрагмент

- а)** вигадували власні мови для своїх творів
- б)** надали мові своїх творів рис відповідних регіонів
- в)** «змусили» героїв говорити неприродними говірками
- г)** через незнання мов користувалися суржиками
- д)** зосередилися на фольклорних мовних засобах

18. Згадане Іваном Кошелівцем латинське прислів'я «*Quod licet Jovi, non licet bovi*» вжите в значенні

«майстер художнього перекладу Лукаш може робити те, що не дозволено робити пересічним перекладачам». Прислів'я містить натяк на міф, один з епізодів якого зображений на картині



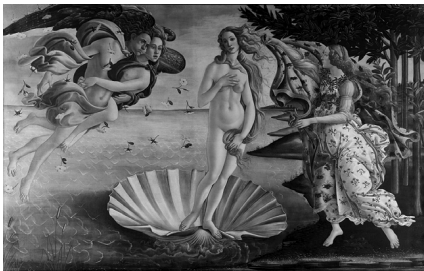
- а)** «Падіння Ікара» Пітера Брейгеля



Б «Метаморфози Нарциса»
Сальвадора Далі



В «Паллада і Кентавр»
Сандро Боттічеллі



Г «Народження Венери»
Сандро Боттічеллі



Д «Викрадення Європи»
(антична мозаїка)

19. Прочитайте фрагмент поезії Юрія Федьковича.

*Пречиста діво, радуйся, Маріє,
Бо я не можу... Вшак я маю душу,
І чути мушу, і дивити мушу,
Що тут на світі, ах, тутки ся діє;
Да як до гробу зложать моє тіло,
Де темно, тісно, студено, зотліло,
Де нич не плаче, де усе німіє, –
Пречиста діво, радуйся, Маріє!*

Фразою «це більше Федькович, аніж Гарсія Лорка» Микола Бажан закидає Миколі Лукашеві

- а) штучний трагізм і драматизм
- б) надмірне вживання діалектизмів
- в) звертання до релігійних мотивів
- г) невиправдані рефрени
- д) неприродний ритм і римування



20. Іван Кошелівець НЕ погоджується з Юрієм Тарнавським у тому, що переклади Миколи Лукаша поезій Федеріко Гарсії Лорки є

- а) переспівами
- б) дослівними
- в) наслідуванням
- г) трагедійними
- д) модерністськими

21. Біблійні притчі стали джерелом багатьох літературних сюжетів. Одна з них має такий фінал: «...Відвалили камінь від печери. Ісус звів очі до неба й промовив: «Отче, тобі подяку складаю, що вислухав єси мене!... тож тільки з-за люду, який ото стоїть навколо, сказав я: щоб вони увірили, що ти мене послав». Гучним голосом Христос закликав: «Лазарю, вийди сюди!» І мертвий вийшов із зв'язаними в полотно руками і ногами та обличчям, хусткою обмотаним... Чутка про чудо стала поширюватися по всій Юдеї...»

Хто з письменників використав цю притчу для розкриття ідеї свого твору?

- а) Микола Гоголь
- б) Стендаль
- в) Панас Мирний
- г) Оноре де Бальзак
- д) Федір Достоєвський

22. Розгляньте кадри з художніх фільмів, створених за мотивами літературних творів. Кожен із кадрів знято в певній архітектурній пам'ятці України. Яка з пам'яток визначена НЕПРАВИЛЬНО?



а) «Тіні забутих предків» (реж. С. Параджанов, за повістю М. Коцюбинського) – хата-гражда, Івано-Франківщина

б) «За двома зайцями» (реж. В. Іванов, за комедією М. Старицького) – Домініканський собор, Львів

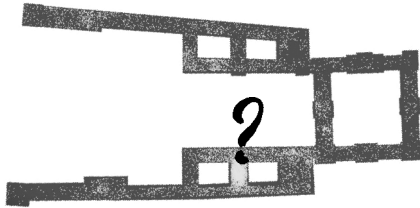
в) «Собака на сіні» (реж. Я. Фрід, за комедією Лопе де Вега) – Лівадійський палац, Крим

г) «Міо, мій Міо» (реж. В. Грамматиков, за романом А. Ліндгрена) – Воронцовський палац, Крим

д) «Д'Артаньян і три мушкетери», (реж. Г. Юнгвальд-Хількевич, за мотивами роману О. Дюма «Три мушкетери») – Свірзький замок, Львівщина


23. Розгляньте план одного з найвідвідуваніших об'єктів світу. Жовті цятки показують місця, із яких люди постять фото в соціальній мережі *Instagram*.

Що вони так інтенсивно фотографують на місці, позначеному знаком питання, якщо потім під їхніми світлинами з'являються підписи на зразок: «*Овва! Це дійсно якась таємниця, яку не розгадати нікому*» або «*Як я тепер розумію Тома, про почуття якого колись писав Бредбері, або задумку Дена Брауна*»?



24. Прочитайте фрагмент анотації фільму, який зараз знімають в Україні, та доповніть її.


«У 1933 році британський репортер Гарет Джонс шукає свою наступну велику історію. Останні новини приводять його до Москви, де він знайомиться з журналісткою Адою Брукс.



Ада відкриває йому очі на «радянську утопію». Гарет, попри смертельні погрози, розпочинає розслідування. Переховуючись від спецслужб, крок за кроком він розкриває правду про трагедію українського народу: Голодомор, цензуру, примусову колективізацію та репресії. Саме його викриття згодом стануть підґрунтям для книги ...»

- а)** «Перевтілення» Франца Кафки
- б)** «Чума» Альбера Камю
- в)** «Мухи» Жана-Поля Сартра
- г)** «Колгосп тварин» Джорджа Орвелла
- д)** «Володар мух» Вільяма Голдінга

25. У 1827 р. Григорій Квітка-Основ'яненко пише п'єсу «Приїжджий зі столиці, або Колотнеча в повітовому місті», яка була опублікована лише 1840 р. Після її публікації дехто з критиків звинуватив Квітку в плагіаті, оскільки його п'єса за сюжетом і характером дійових осіб нагадувала п'єсу іншого відомого драматурга, що з'явилася 1836 р. Насправді ж, цілком обґрунтованим є припущення, що саме останній міг запозичити у Квітки ідею для своєї п'єси, бо відомо, що він якось читав Квітчин твір у рукописі. Про який твір та якого автора йдеться?

- а)** «Міщанин-шляхтич» Мольєра
 - б)** «Недоросток» Дениса Фонвізіна
 - в)** «Ревізор» Миколи Гоголя
 - г)** «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
 - д)** «Тев'є-молочар» Шолома-Алейхема
- 

5 балів

26. Розгляньте малюнок-дудл (заставка на сторінці пошукової системи Google) і доберіть цитату з твору, якому він присвячений.



а) Коли розлучаються двоє,
За руки беруться вони,
І плачуть, і тяжко зітхають,
Без ліку зітхають, смутні.

б) Я їм тоді проспівую
все, що колись ти для мене співав,
ще як напровесні тут вигравав,
мрії збираючи в гаю...
Грай же, коханий, благаю!

в) Зійди ж, прекрасне сонце, і убий
Своїм яскравим сяйвом заздрий місяць!
Уже й без того зблід він, занедужав
Від прикрості, що ти — його служниця,
А все ж затьмарила його красою.

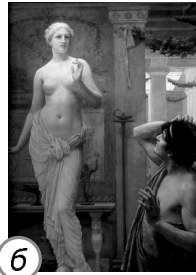
г) Нехай посхнуть усі моря,
Потануть брили скал,
А ти навек любов моя, —
Аж згасне сонця пал.

д) Сміються, плачуть солов'ї
І б'ють піснями в груди:
«Цілуй, цілуй, цілуй її —
Знов молодість не буде!»

27. Запозиченим з теорії музики терміном «поліфонія» літературознавець Михайло Бахтін позначив новий тип мислення в романі

- а) «Анна Кареніна»
- б) «Злочин і кара»
- в) «Пригоди Олівера Твіста»
- г) «Портрет Доріана Грея»
- д) «Майстер і Маргарита»

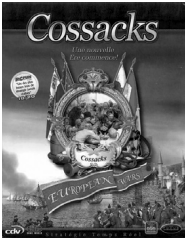
28. На ілюстрації зображена головна героїня твору, назва якого є алюзією на античний міф, позначений літерою



29. Прочитайте назви музичних гуртів. Яка з них НЕ ПОВ'ЯЗАНА з літературою?

- а) «Воплі Відоплясова» б) «Крихітка Цахес» в) «Еней»
г) «Піккардійська терція» д) «Діти капітана Гранта»

30. Ознайомтеся з описами комп'ютерних ігор, наведеними в таблиці, та характеристиками різних жанрів комп'ютерних ігор після неї.



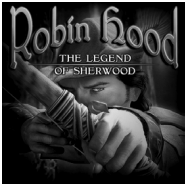
Козаки: Європейські війни

Твори-прототипи: Історичні джерела та легенди про війни XVI–XVIII століть

Жанр: ...

Герої: Україна, Венеція, Османська імперія, Річ Посполита та ін.

Місце дії: Європа



Робін Гуд. Легенда Шервуду

Твори-прототипи: Середньовічні англійські балади

Жанр: ...

Герої: Вілл Статлі, Малюк Джон, Леді Меріан, Отець Тук та ін.

Місце дії: Шервудський ліс



Шерлок Холмс проти Джека Різника

Твори-прототипи: Артур Конан Дойл «Оповідання про Шерлока Холмса»

Жанр: ...

Герої: Шерлок Холмс, Доктор Ватсон та ін.

Місце дії: Лондон



S.T.A.L.K.E.R.

Твори-прототипи: Роман братів Стругацьких «Пікнік на узбіччі» й фільм Андрія Тарковського «Сталкер»

Жанр: ...

Герої: Сидорович, Мічений, Лис та ін.

Місце дії: Зона відчуження Чорнобильської АЕС



Володар Перснів

Твори-прототипи: Джон Рональд Руел Толкін «Володар Перснів»

Жанр: ...

Герої: Люди, ельфи, гобіти, гноми

Місце дії: Середзем'я

1. Стелс (англ. *stealth* – нишком, таємно) – жанр ігор, у яких потрібно непомітно пересуватися, ховатися й уникати виявлення, щоб виконати завдання.

2. Масова багатокористувацька рольова гра – жанр ігор, у яких багато гравців взаємодіють одне з одним у віртуальному світі (головним чином у жанрі фентезі).

3. Детективний квест – жанр ігор, в основі яких – виконання завдань шляхом обдумування, пошуку підказок і схованих деталей.

4. Шутер (англ. *shooter* – стрілець) – стрільба зі зброї по вороже налаштованих цілях.

5. Стратегія – жанр ігор, у яких запорукою досягнення перемоги є планування й стратегічне мислення.

Оберіть правильну послідовність цих жанрів у наведеній таблиці.

- а)** 1, 2, 3, 4, 5 **б)** 4, 1, 5, 2, 3 **в)** 2, 3, 4, 3, 1
г) 2, 3, 4, 5, 1 **д)** 5, 1, 3, 4, 2